

Spyrjið Sosialin

Maiken Mortensen
sálarfrøðingur

Hans T. Henriksen
løgfrøðingur

Eyðun Joensen
sálarfrøðingur

Marner Simonsen
lækni

**Skriva
ella ring
til
Sosialin:**
Argjavegur 26,
160 Argjum.
Telf. 11820,
lokal 12

Lagt til rættis:
Dagry Joensen
Telefontíð er týsdag
og hósdag kl. 15 - 16.
Allir spurningar, sum
verða svaraðir, fáa eitt
frámerki. Serfrøðingarnir
fáa ikki at vita, hvør
avsendarin er, og teir
svara heldur ikki
beinleiðis í telefonini.
Spurningarnir verða
lagdir til rættis á
Sosialinum, sum sendir
teir viðari til rætta
serfrøðingin.

Sálarfrøðingurin

Herfyri skrivaði sálarfrøðingurin um, at hann hevði verið við til at geva viðmæli, tá t.d. fólk skuldu hava skurðviðgerð fyrri eitthvørt, næs, boppur o.t., tí fólk vóru ónægð við útsjónina hjá sær sjálvum.

Hetta er bert forvitni, men hann nevndi eisini at broyta kyn. Kann ein maður t.d. skurðviðgerast og síðani liva sum kvinna, og verður tað eisini gjørt í Føroyum? Hvussu virkar slík skurðviðgerð, og ber til at hava kynsligt samband, tá broytingin er farin fram?

Forvitni

Vónandi er spurningurin settur av berum forvitni, tí ikki er gamansleikur, og tað eg veit um, spyrst sjáldan nakað gott burtur úr kynsskiftisviðgerð. Kann heldur ikki hugsað mætt, at kynsskiftisviðgerð í síni heild hevur verið framd í Føroyum, hóast skurðlæknar sjálvsagt bæta um brekfrávik í kynssgøgnunum. Tað er hvør sitt.

Kynsskiftisviðgerð kann koma upp á tal, tá persónur sinnislíga, atburðarlíga og við sítt fulla vit kennir seg hava øvugt kyn kropsliga sæð og tiskil ynskir seg broyttan samsvarandi.

Men sum rimuligt er, skulu umfatandi treytir bæði áðrenn og aftan á viðgerð lúkað fyrri yvirhevdur at jætta

Gera mann um til kvinnu

kynsskiftisskurðviðgerð.

Í Danmark hava m.a. niðanfyrir standandi treytir verið settar:

Formellar treytir:

- Rættislæknarad/Løg-málaráðið loyva gelding (kastraktión).
- Umsøkjarin skal vera persónliga myndugur.
- Umsøkjarin skal vera ógift/ur ella lögliga sundurlisin, um hjúnafelagin er á lívi.

Áðrar treytir:

- Allar áðrar viðgerðarroyndir vera mettar at vera til fánýtis.
- At umsøkjarin hevur normalar gávur og ikki er svakur.
- At umsøkjarin annars er nóg væl fyrri sálarliga til at tola byrðuna av viðgerðini, og at hann er sosialt støðugur.
- At umsøkjarin longu frammanundan hevur livað í hinum kynslérlutnum eina tíð og helst meira enn í eitt ár.
- Umsøkjarin skal leingi og varandi hava ynskt kynsskiftisskurðviðgerð.

skiftisskurðviðgerð.

- Kvinna skal kenna andstygð fyrri sínum bróstum og maður andstygð fyrri sínum kynslími.
- Umsøkjarin skal úttan trupulleikar hava verið í hornmonviðgerð í minsta lagi eitt ár frammanundan skurðviðgerðini.
- Avvarðandi, sum helst hava kent umsøkjaran frá barnsbeini av og møgulega samlivari við, skulu greiða samsvarandi frá um umsøkjaran.
- Ein trúgvur næsti (samlivari, ættarfolk o.a.) má vera virksamur stuðul undan, undir og aftan á kynsskiftisviðgerðina.
- Umsøkjarin má vilja finna seg í fakligum eftirliti í rúma tíð aftan á kynsskiftisskurðviðgerð.

Kravdar forkanningar annars:

- Nágreinilig sálarsjúkufroðslig kanning.
- Gjøgling og umfatandi klinisk sálarfrøðslig kanning. (test).
- Almen læknaalig líkamsskanning, serliga av tí, tað

snýr seg um.

- Ymsar rannsóknarroyndir iðroknað EEG.

Sum tað skilst er vegurin til kynsskiftisviðgerð mjáur og torgongdur, og skal so vera, síðani so illa vendist aftur.

Hvørvið tað fungerar, tá viðgerðin fyrst er framd, velst umkrøvini hin einstaki setir sær í mun til áður. Annars sigst tað at vera ótrúligt, hvat skurðlæknar fittir í hondunum kunnu útínna á hasum ókinum, serliga tá talan er um líkamliga at umskapa mann til kvinnu. Hitt øvugta er torførari, tí at tað

eisini verður roynt.

Hóast nógv eigur at verða roynt at hjálpa óeydnusomum fólki til eydnusemi, meti eg tað vera neyðugt at vera serliga ansin viðv. kynsskiftisviðgerð av síðarfrøðligum og sálarfrøðsligum orsøkum. Tað, eg veit um, hevur tað ikki vagnast fleiri av hesum fólki so væl í longdini, sum sjálf kynsskiftisskurðviðgerðin gav vónir um.

Tað tykist sum um, at tað er tað sálarliga, sum ikki hevur megnað at fylgt við líkamligu og atferðarlígu broytingunum.

Ey Jo

Løgfrøðingurin

Hvussu við restskuldini?

Eg eri ein av av teimum, sum eri vórðin arbeiðsleysur, og havi just bygt mær eina sethús. Av sjálvsögðum grundum kann eg ikki gjalda húsaláni, so húsið fer helst á tvang.

Skuldin í húsunum er uml. 1,2 mió. krónur, men eg rokni við at húsin bert kunnu seljast fyrri einar 800.000 krónur í tving-silssølu.

Hvussu verður við restskuldini av lánunum?

Hvat kann bankin gera, sum eigur pening í húsunum?

Hvussu skal eg fáa umstøður at liva víðan?

Ein ið er bangin

Hvussu við restskuld, spyrja tygum. Vanliga er tað so, at tá ið lán verða tiki til at fígga sethúsin, at lántakarinn undirskrivur eitt sokallað »skuldarbræv«, t.v.s. eitt skjal, ið sigur, at tygum hava fingið eina ávísu upphædd sum lán frá viðkomandi peningastovni, og at tygum við undirskriftini vátta at skylda somu upphædd, og at tygum skulu rinda lánið aftur undir ávísu treytum. Hesum láni hefta tygum persónliga. Tryggin hjá lánveitaranum er tygara møguleikar at rinda aftur lánið.

Ikki tygum at siga, livið kann leggja nógvar forðingar fyrri, soleiðis at lánið ikki verður gildið rættstundis ella gildið aftur yvirhevdur. Tí krevja flestu lánveitarar eina ekyktrygd, vanliga veð í somu húsum, sum lánið er ætlað til. Tygum hava helst undirskrivað eitt tilíkt ognar-

veðbræv (pantebrev í fast ejendom), soleiðis at sethús tygara kunnu krevjast á tvingssilssølu, um lánið ikki verður gildið rættstundis.

Um tvingssilssølan ikki gevur so nógvan pening, at lánið kann fáast út av verðini, standa tygum enn og skylda restina av láninum. Hesari skuld hefta tygum enn sum áður persónliga fyrri. Bankin kann tí framvegis krevja tygum eftir 200.000,- t.d. við at heita á fútarættin um at gera úttøku í onkrum, tygum eiga, so hetta kann seljast til frama fyrri skuldina. Tygum kunnu eisini skjóta upp fyrri bankanum at rinda skuldina aftur sambært broyttu inntøkuviðurskiftum ella, at lánið verður »fryst«, inn til stóða tygara broytist til tað betra.

Um stóða tygara gerst fíggarliga púra vónleys, ber eisini til at biðja skiftirættin

um »skuldarumbót«; men eru tygum í besta aldri og skuldin »bert« er 200.000,- kr., skulu tygum ikki vænta hesa hjálp. Til skuldarumbót krevst, at lítill og eingi útlit

eru fyrri, at skuldarin kann rinda samlaðu skuldina aftur, fram til 67. liviðar sítt.

Trygvi